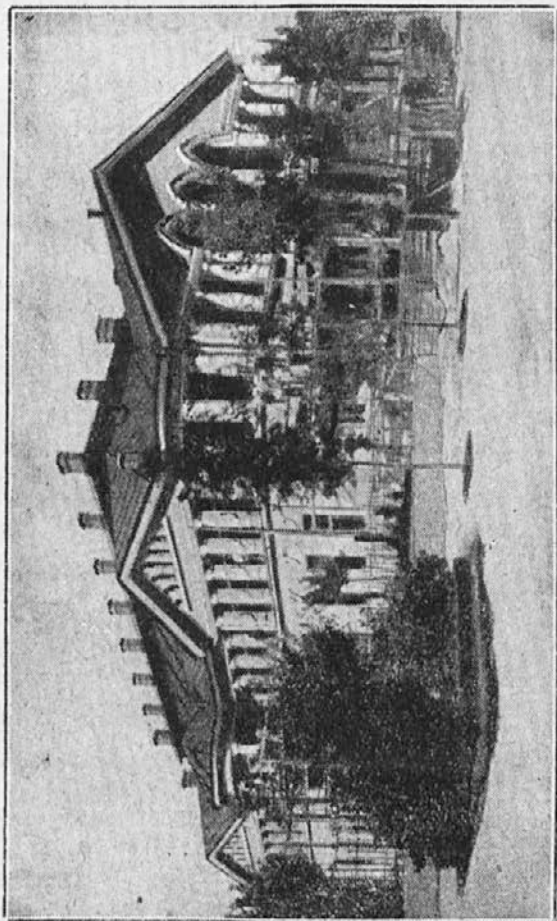

Sokolski dom na Taboru u Ljubljani

Sva naša sokolska društva trpe najviše od toga, jer nemaju vlastitih domova, u kojima bi mogli uspešno razvijati svoje sokolsko delo. Zato je njihov najveći cilj da si podignu vlastiti krov sa urednom vežbališ-

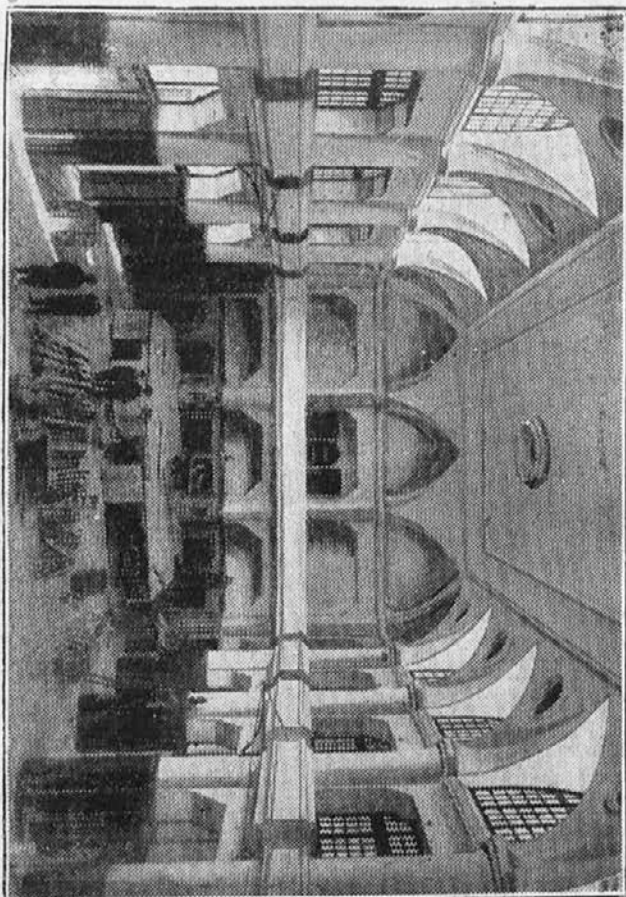
Sokolski dom na Taboru

nicom i odgovarajućim društvenim prostorijama. Mnoga su društva ostvarila ovaj svoj ideal, a mora se priznati, da naša mlada sokolska društva svom energijom deluju u tom pravcu i poput mrava predano i

ustrajno sabiru sredstva za vlastite domove. Za ovo kratko doba našeg oslobođenja podigao se lep broj domova, koji jasno pričaju o ustrajnom sokolskom radu i o idealnoj težnji: podići narodu hram telesne kulture i narodnog zdravlja.

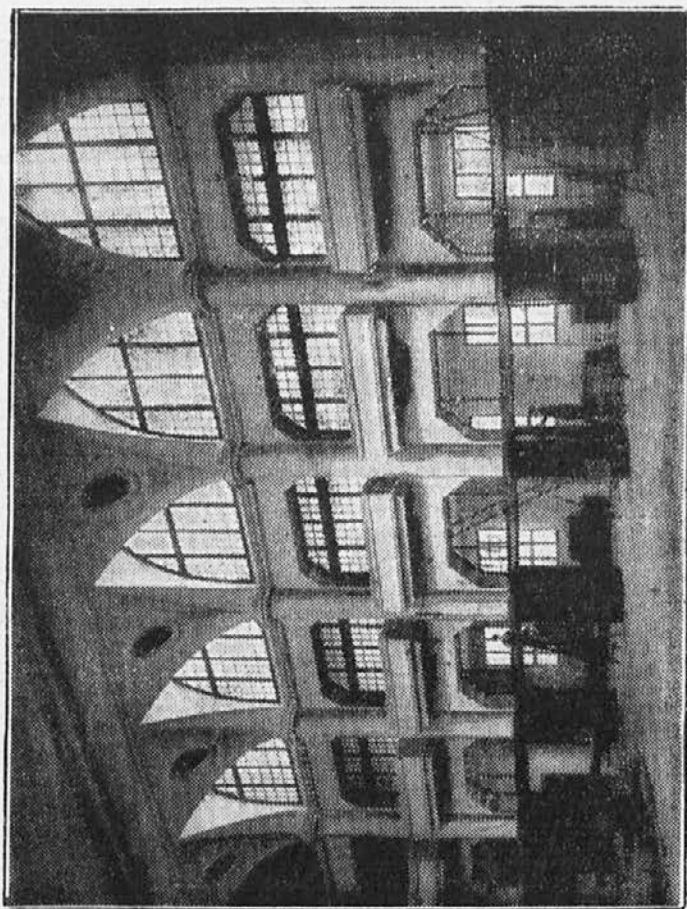
Ljubljana, centar jugoslovenskog Sokolstva, do sada nije imala svog sokolskog doma, i ako su u njoj tri jaka sokolska društva. Soko Ljubljana-matica doduše ima veliku vežbaonicu, ali ne u vlastitoj zgradi, pa baš sada vojuje tešku borbu da stekne svoj Dom. Drugo mlade

Unutrašnjost velike dvorane Sokolskog doma na Taboru

društvo u Ljubljani, Soko I, podigao je velikim trudom i unatoč svima protivnicima, impozantnu građevinu, ukraša Ljubljane, do sada najveći sokolski dom u našoj domovini. Neizmerne su bile žrtve, koje je članstvo ovog društva doprinelo za ostvarenje velikog ideala, očajna je bila borba, pa je trebalo velike energije, da nisu duhom klonuli svi, koji su vojevali za opstanak i napredak društva i podignuće krasne građevine. Danas neustrašivi borci sa ponosom gledaju na svoje veliko delo, koje je uspeh njihovog neklonivog nastojanja. No istovremeno teška srca

gledaju u budućnost, jer velik je teret, koga su si navalili na svoja junačka ramena, a jedan nedogledan rad čeka sokolske radnike, pre nego bude sokolski Tabor podpuna vlasnost mnogobrojne sokolske porodice, koja se sakuplja u istočnom delu bele Ljubljane. Bez dovoljnih sredstava, prisiljeni vladajućim prilikama morali su ga izgraditi, jer bi inače i zgubili najljepši prostor, koji je bio određen za podizanje Doma pod uvetom, da se gradi. Ta ova ustrajnim radom dobivena vlasnost tako

Pogled na galerije Sokolskog doma na Taboru

je Sokolima mila i sveta, kao zemljoradniku rodena gruda, koju obrađuje u znoju svoga lica, gaji i vole.

God. 1907. u septembru obdržavala se konstituirajuća skupština, na kojoj su mladi i oduševljeni Sokoli položili temelje današnjem jakom društvu, Sokolu I. U početku beše malen broj članova, ali je kasnije taj broj iz godine u godinu rasao. Bez vlastitog krova pojedina odeljenja vežbala su u dvima školskim vežbaonicama. Nemačko-klerikalna

vlada izmišljala je sve moguće šikane, da bi Sokole izjurila iz školskih vežbaonica. Stisli se u obično dvorište, to im je vežbalište. No mladi oduševljeni Sokoli ustraju. Goji se živahan prosvetan rad, Soko I preuzima vodeće mesto u župi Ljubljana I. i posvećuje najveću brigu u župi začlanjenom članstvu. I kad je posle rata opet zaorila po oslobođenoj domovini sokolska pesma, Soko I razvio je sve svoje sile. Poklik: jedna država, jedno Sokolstvo našao je u članstvu plodno tlo, jugoslovenska ideja obuhvatila je sve pripadnike društva, koji su tada narasli na 1600 članova. Prosvetan se rad širi, vežbača je sve više, prostor ne zadovoljava, ne odgovara ni ovoj ni onoj panozi sokolskog rada.

I rodi se misao za vlastitim vežbalištem, za vlastitim Domom. Pogled vodeće braće zaustavio se na trgu Taboru, koji je bio neuređen, zapuštena livada. Brat starosta zainteresira predsednika opštine brata dra. Iv. Tavčara za svoju osnovu, da bi Tabor bio posvećen telesnom i moralnom odgoju napredne i demokratske omladine. I opština proda Sokolu zaželjeno zemljište god. 1919. Rodi se vihor protesta po novinama, sabiru se podpisi protiv prodaje, ulažu se žalbe na sve moguće instance. No sve to ne iz kakovih stvarnih razloga, već iz mržnje i osvete do Sokolstva, koje je organizacija naprednih sila i slobodnog napredka. Čitava stvar dolazi dapače pred sud da bi sprečilo prenos zemljišnog vlasništva. Ali Soko pobeđuje. Klerikalna pokrajinska vlada odbija molbu za promenu regulacijone osnove, koja određuje cestu preko zemljišta. Izjava klerikalnih gromovnika glasi: Soko neće nikada dobiti Tabora!

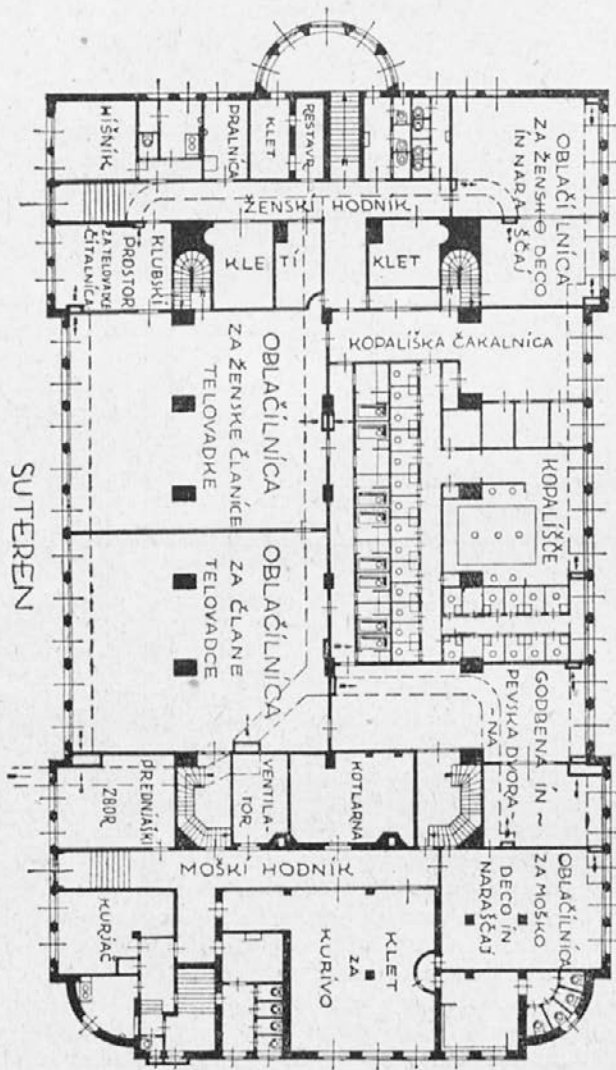
No Soko ne klone. Čeka i radi, dok god. 1921. ministarstvo javnih radnja u Beogradu ne odlučuje u korist Sokola. Novi podstrek i volja do rada oduševljavaju članstvo. Snažne ruke Sokola na Taboru prihvatile pijuk i lopatu, a članstvo — naročito starije — priređuje u slobodnom vremenu vežbalište. Na zapadnom delu sokolskog zemljišta podignuta je privremena građevina, koja je uređena za garderobe i društvene prostorije. Čitav prostor ograđen je željeznom ogradom na betonskoj podlozi, a onda podignuta lepa tribina za općinstvo koje dolazi na javne priredbe. 15. augusta 1921. obavljeno je svečano otvorenje letnog vežbališta. Soko I imade vlastitu zemlju, na kojoj se slobodno kreće i izvršava svoj odgojni rad. Radost i zadovoljstvo zahvaća članstvo.

No na istočnom delu vežbališta odrazuje se prazan i pusti prostor, koji nagrdjuje lepo uređeno vežbalište. Taj prostor određen je za novi Sokolski Dom. Kupoprodajni ugovor propisuje, da mora Soko I tekom četiri godine sagraditi Dom ili u protivnom slučaju zemljište opet pripada opštini. Treba i opet raditi, jer neprijatelj pazi budnim očima, kako bi samo naškodio Sokolu. U opštini zavlada klerikalno-komunistička većina, koja je jedva čekala priliku, da istrga Tabor iz sokolskih ruku.

Započinje nova Golgota rada i persekucija. Za građevinu, koja bi bila dostojna bele Ljubljane, nema sredstava. Ali i opet pobeđuje sokolska svest i odlučna sokolska vera. Drže se sednice u beskonačnost i rešavaju se finacijsalni nacrti. Rad napreduje. Pogled u budućnost doduše nije ružičast, ali nije ni beznadan.

I opet zadiru lopate, započinje se sabirnom akcijom i izgradnjom suterenskih prostorija po nacrtima, koje je izradio arhitekta Vurnik.

Gradevina se diže i u februaru 1926. god. odgovara uvetima. Tako misli Soko, ali drugačije tumače protivnici. I opet sudski postupak, zadnji pokušaj da se Tabor ugrabi Sokolima. Ali on uspe odbiti sve makinacije, a gradevina na Taboru se diže. U junu 1926. sabiru se sokolske čete na Taboru, da uzidu u nedovršenu zgradu spomen ugaone kamene, done-

Tloct Sokolskog doma na Taboru

sene sa Avale, Lovčena, Petrove Gore i Nanosa. Nacionalan spomen veran imenima tih gora neka bude pokretna sila onom radu, koji će se vršiti u tim prostorijama, a sam akt uzidavanja neka ulije novih snaga u žile taborskih Sokola, koji neustrašivo nastavljaju svoj rad. I postepeno gradnja dobiva sve lepše lice, ukazuju se prvi odznaci veličanstvenog

Doma. Ta kad stupiš u ogromnu dvoranu, pričinja ti se, da si ušao u sveti hram, toliko te impresijonira velika dimenzija i skladnost.

Koncem novembra 1926. otvorio je Soko I. uz ogromno sudelovanje općinstva dvoranu. Tiho i skromno stupaju sredinom decembra sva odeljenja u vlastiti Dom. Tko da opiše suze onih, koji su sav svoj trud uložili u Dom. Njihova srca provejava jedan sveti osećaj: Soko je pobedio, prošao Golgotu, iskapio je čašu žuči do dna, pa je zato i morala uslediti pobeda!

Da jugoslavensko Sokolstvo dade ovim vernim i neustrašivim Sokolovima novih sila za budući rad, da ih moralno i materijalno podupre i podigne, odlučila je jugoslovenska sokolska organizacija, da se prigodom otvorenja ovog našeg najvećeg Doma u državi, priredi V. pokrajinski slet JSS na Vidovdan ove godine.

Jugoslovensko Sokolstvo pohrli u ove dane u belu Ljubljanu, da vidiš uspehe sokolske energije, da se oduševiš pogledom na moderno i higijenski uređenu sokolsku vežbaonicu, a pōdjedno da dadeš poticaja i ljubavi do dalnjeg sokolskog rada svima onima, koji stenju pod teškim jarmom.

Neka crvene košulje tog dana prikriju belu Ljubljanu, koja će raskriljenih ruku i srcem punim ljubavi primiti sokolske čete, kako pre tako i sada.

Do radosnog viđenja!

—ž—

V. pokrajinski slet JSS u Ljubljani

27.—29. juna 1927.

Kako već javismo zaključkom glavne skupštine JSS obdržaje se ove godine u danima od 27. do 29. juna V. pokrajinski slet u Ljubljani.

Kako je ovaj slet u neku ruku uvod u velike sokolske dane, koji nas čekaju ove i naredne godine, to će Jugoslovensko Sokolstvo da na ovom sletu dolično nastupi kako brojem, tako i spremom.

Za danas donášamo prve upute.

Sve preparatorne radove za slet vodi poseban sletski odbor, kojeg je dužnost slet organizovati. Zato neka se i na njega upravljaju svi dopisi administrativne naravi. Tehnički dio sleta vodi TO JSS na kojeg se valja obraćati u odnosnim stvarima.

Sletski odbor razaslao je prijavne spiskove na sve župe, koje su dužne da iste umnože i raspošalju svim svojim društvima. Odgovori imaju se vratiti najkasnije do 20. maja o. g. i to celokupno za svaku pojedinu župu.

I ovom se zgodom apelira na tačnost kako glede termina, tako i odgovora.

Zajedničke prehrane za članstvo ne će biti, ali će zato u gostionama biti uvedene jedinstvene cene. Popis gostiona javit će se. Celodnevna prehrana zapadat će 20—25 dinara. Naraštaj imaće zajedničku prehranu.

Glede privatnih stanova imade se javiti pismeno ime svakog pojedinca i njegove naročite želje. Cene će se javiti, ali već sada je sigurno, da će biti povoljne.

Šta se tiče putovanja to se župe pozivlju da u roku od 8 dana jave imena svojih željezničkih referenata. Sve prijave učesnika s obzirom na broj neka budu osobito tačne radi ranžiranja posebnih vozova. Naročito upozorujemo župe da jave svoje posebne želje glede dobe (po danu ili u noći) svog dolaska i odlaska u Ljubljanu odnosno iz Ljubljane. Sve želje, koje stignu blagovremeno uvažit će se. Posebni vozovi naručivat će se na odgovornost dotičnih župa.

U danima po sletu uz vrlo povoljne uvete i snižene cene organizovat će se izleti na Gorenjsko (Bled, Bohinj), Primorje i druge znamenite krajeve. Sve prijave imadu uslediti do 20. maja o. g. radi sniženih cena na vozovima i parobrodima. Popust od 50% jest odobren, dok se za vežbače očekuje naročiti popust od 75%. O svemu usledit će objave za vremena.

Sletski znak stajat će 15—20 Din. I to je legitimacija za zajedničku nastambu, za ulaz na članski prostor kod glavnog nastupa 29. juna i za druge povlastice, koje će se naknadno javiti. Kako značke, tako i sletski plakati razasijlat će se pod konac maja.

Svi detalji glede organizacije sleta izlazit će u »Sokolskom Glasniku« i u štampi sklonoj našem Sokolstvu. Ove objave nosit će podpis »sletski odbor«, da se tako vidi oficijelnost objava samih.

Brat dr. Jindra Vaniček — sokolski jubilarac

Brat dr. Jindra Vaniček, načelnik ČOS, proslavio je ovih dana tridesetipetgodišnjicu svoga rada kao načelnik celokupnog češkog Sokolstva. U tu svrhu nije bilo nikakvih priredaba, ali su se tog jubileja setili svi sokolski listovi u čehoslovačkoj republici.

Nama Jugoslovenskim Sokolima brat je Vaniček naročito mio i drag. On nam je uzorom apsolutne požrtvovnosti i odanosti do sokolske stvari. Već godine 1892. bio je izabran načelnikom češkog Sokolstva, dakle se njegovu vodstvu poverio sav tehnički rad. To je najboljim znakom, da su se u njega polagale velike nade. I nije se prevarilo. On je ne samo reformirao čitav rad u sokolskim redovima, nego je u društvu sa sadanjim starostom ČOS bio prvi, koji je stvorio jake veze Sokolstva sa Francuzima, Belgijancima, Englezima itd. Sa ostalim slavenskim Sokolstvom vazda ga vezalo otkriveno bratstvo pa je svuda pomagao, gde je vidio, da treba pridići Sokolstvu. Zato je i posle rata bio izabran vođom slavenskog sokolskog Saveza.

Brat Vaniček je uzorom ozbiljnog, sistematskog i ustrajnog sokolskog borca i prednjaka, koji je žrtvovao sve, da posvema ispuni nade, koje je Sokolstvo polagalo u njega.

Sledimo svi njegov rad i uzor!

Načelnik ČOS brat dr. Jindra Vaniček

IZ STAREŠINSTVA JSS

II. sednica starešinstva JSS 11. aprila 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Fux, Jeras, Kajzelj, Kandare, Ludvik, Marolt, Mešek, Milost, Murnik, Zelenko. — Ispričani: Franke, Juvancec, Košir, Račić, Švajgar, Vidmar. — Brat starosta čita pismo br. Dušana Jovanovića, stud. prava u Beogradu, kojim moli, da bi smio organizovati dačko sokolsko udruženje. Nakon debate u kojoj učestvuju braća: Marolt, Murnik, Kajzelj, stvara se zaključak: Osnutak ovakovog udruženja ne može se nikako odobriti, jer je to protivno sokolskim principima, pa se đacima preporuča da stupe u beogradska sokolska društva i da u njima aktivno rade. — Brat tajnik dr. Fux izveštava, da je od ČOS stigao upit, da li smiju pozvati Bugare kao goste u slavensku sokolsku školu. Zaključak: Starešinstvo se ne protivi da ih se pozove kao goste. — Novomeška župa, koje matično društvo slavi ove godine 40-godišnjicu svog opstanka, moli, da smije na svoj župski slet, koji će se obdržavati 14. i 15. VIII. pozvati župe: Celje, Kranj, Ljubljana, Sušak-Rijeka i Zagreb. Dozvoljava se. — Sokolsko društvo u Karlovcu slavi svoju 25-godišnjicu. Tom će zgodom razviti svoj društveni barjak, pa moli, da smije na ove svečanosti pozvati okolišna društva. Dozvoljava se. — Župa Bjelovar moli, da smije na svoj župski slet u Bjelovaru pozvati susjedne župe Zagreb i Osijek. Starešinstvo se ne protivi. — Novosadska župa priređuje svoj V. župski slet i moli, da smije za dan 5. VI. o. g. pozvati osim banatskih društava, župe Beograd i Osijek. Dozvoljava se. — Ruski sokolski Savez zahvaljuje se na bratskom pozdravu sa glavne skupštine JSS u Beogradu. — Ministarstvo prosvete odgovara na naš protest glede sniženja vežbačkih časova u školama, da se za sada ne može ništa učiniti, ali kod buduće izrade naukovne osnove, da će se uvažiti prigovori, pa moli da ga se još jedno na ovo upozori. — Drugi odgovor istog ministarstva na podnesak društva učitelja telovežbe, odstupa se br. Bajželju kao predsjedniku ovog udruženja, da bude upućen sa njegovom sadržinom. — Brat Čobal izjavljuje, da će i opet preuzeti funkciju Saveznog gospodara, ako starešinstvo usvoji njegov gospodarski nacrt za tekuću godinu, koji je sledeći: 1. omogućiti redovito poslovanje Saveza, ali nikako preko mogućnosti saveznih finansijskih. Za razjašnjenje dodaje, da kod izdataka nisu merodavni proračunom određeni iznosi, već mogućnost savezne blagajne; 2. da se posvema uredi tražbina ČOS; 3. da se amsterdamski natecateljni fond digne do što veće visine; 4. da se tekući dugovi pokrivaju redovito tekom 30 dana. Da se to uzmogne provesti, potreba je najveće štednje od svakoga. Sve, bilo kakove narudžbe ili zaduživanja Saveza mogu se izvršiti jedino po gospodaru. Narudžbe, izdaci ili zaduživanja Saveza bez znanja gospodara, ne će se priznati. U gospodarskim pitanjima primit će zahvalom svaki dobar savet, ali želi da se o gospodarskim prilikama raspravlja objektivno. Sve narudžbe obavljat se imaju putem ponuda. Onaj koji je najpovoljniji od ponudioca, imade prednost. Razume se, ako u svemu odgovara opštim zahtevima. Kako je Savezna naklada stalno vrelo naših dohodaka, koja jedina omogućiva kakovo takovo redovito funkcionisanje Saveza, to treba prodaju forsirati i izvesti ju na trgovački način. Da

se to može izvesti, potreba je da se sprovede reorganizacija savezne pisarne. Nacrt brata Čobala u celosti prihvaća se jednoglasno. Iza toga izveštava o stanju saveznog gospodarstva danom 31. III. 1927, koji se izveštaj prima do znanja. — Film VIII. svesokolskog sleta u Pragu prispio je. Predlog da se film izrabi isključivo u vlastitoj t. j. saveznoj režiji, prima se. — Brat dr. Fux predlaže Savezu na gospodarev izveštaj reorganizaciju nutarnjeg rada u saveznoj pisarni. Na predlog brata Meška predlog se u principu prihvaća i odstupa gospodarskom odseku da ga preradi i onda stavi konkretne predloge. — Brat dr. Kandare izveštava, da je stigao dopis od društva Bela Crkva, u kome mole upute glede prijave Rumunja i Nemaca za članove sokolskih društava. Zaključak: Stvar je rešena već u našim pravilima, koja određuju, da članom naših društava može biti samo Slaven(ka). — Interno.

III. sednica starešinstva JSS 19. aprila 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Fux, Gregorin, Jeras, Juvanec, Kajzelj, Kandare, Ludvik, Marolt, Poženel, Vidmar, Zelenko. Ispravljani: Franke, Košir, Mešek, Murnik, Račić. — Brat starosta izveštava, da je primio od brata Zamoyskoga brzozjavni pozdrav i čestitku za Uskrs. Uzvratio mu sa bratskom zahvalom. — Tajnik dr. Fux izveštava da se poljski sokolski Savez i predsednik čehoslovačke republike zahvaljuju na brzozjavnim pozdravima sa glavne skupštine JSS. — Dalje izveštava, da je br. Buić u Beogradu razgovarao sa bratom Štěpanekom radi učestvovanja čehoslovačkog sokolskog naraštaja na župskom naraštajskom sletu u Splitu. Starešinstvo ovo učestvovanje odobrava. — Slavonska škola u Pragu na želju braće Poljaka, preložena je u mesec maj. Za poset ove škole prijavili su se učesnici iz župa Celje, Kranj i Ljubljana. — Gospodar br. Čobal izveštava, da je stigao od uprave ljubljanskog velesajma dopis, kojim predlaže, da bi Savez preuzeo raspodaju sajamskih legitimacija. Predlog se ne prima. — Sokolsko društvo u Strumici moli za novčanu podporu u svrhu dogradnje sokolskog Doma. Ne može se uvažiti. — Srpska Matica u Novom Sadu dostavlja ponudu za kupnju spomen knjige prigodom 100 godišnjice svog postanka. Objavit će se sa preporukom u »Glasniku«. — Dalje izveštava da je šef iseljeničkog komisarijata u Zagrebu priposlao dopis, u kojem upozorava na velike neugodnosti na koje bi mogli naići učesnici sokolskog sleta u Chicagu. Naročito upozoruje na okolnost, da svaki učesnik mora biti obilno opskrbljen sa parama, jer po tamošnjim propisima već kod dolaska imade svaki učesnik položiti kauciju od 500 dolara, a osim toga imade iskazati da i inače raspolaže sa dovoljno novčanih sredstava. Na predlog braće Čobala i Fuxa, a gledom na veliko zanimanje za ovaj slet, prihvaća se, da se Savez pismeno zahvali šefu iseljeničkog komisarijata, a sve one, koji su se javili, da se upozori na ovu okolnost. Od župa zatražit će se garancije za one članove, koji su se prijavili, a interesenti imadu dati pismeno očitovanje, da su upozorenje Saveza uzeli do znanja. — Brat dr. Kandare predlaže da se rigorozno postupa kod izbora prijavljenih za slet u Americi. Između njih imadu se odabrati lica, koja mogu nastupiti kao reprezentacija našeg saveza i kojima se svi ostali imadu

bezuvetno u svakom pogledu pokoravati. Prima se. — Prima se predlog br. Čobala da se društva upozore na taksiranje sa sokolskim markama, a jednako i predlog brata staroste glede propisanih žigova. — Interno.

Zahvale i pozdravi JSS-u

Starešinstvo JSS primilo je sledeće zahvale i pozdrave:

Od poslanstva čehoslovačke republike u Beogradu:

»Po nalogu Kancelarije Predsednika čehoslovačke republike ima čast Poslanstvo čehoslovačke republike u Beogradu zahvaliti u ime gospodina predsednika Masaryka za pozdravni telegram, poslati mu sa osme glavne skupštine u Beogradu. Poslanstvo se koristi ovom prilikom da Vam izrazi svoje odlično i bratsko poštovanje.«

Od predsedništva poljskog sokolskog Saveza:

»U ime našeg Saveza, kao i jubilarca Sokola matice najsrdačnije se zahvaljujemo na pozdravu primljenom sa skupštine bratskog jugoslovenskog Sokolstva.«

Od predsednika poljskog sokolskog Saveza brata Zamoyskoga:

»Starešinstvu Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u ime svoje i čitavog poljskog Sokolstva želim sretne uskrсне praznike. Czolem!«

Od Saveza ruskog Sokolstva u inostranstvu:

»Sojuz Ruskago Sokolstva za granicej iskazuje duboku blagodarnost na bratskom pozdravu sa VIII. godišnje skupštine Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, kao i za vašu veru u naš sokolski poziv u budućnosti. Molimo Vas budite braći jugoslovenskim Sokolima tumačem naših želja, da bi jugoslovensko Sokolstvo što više ojačalo i poraslo, kako bi što uspešnije poslužilo sveslavenskom jedinstvu.«

Iz železničkog odseka

Ministarstvo Saobraćaja obnarodovalo je novi »Pravilnik o povlašćenju vožnji« kojega izvadak što se tiče putovanja Sokolstva odnosno društava ili župa time saopštujemo bratskim jedinicama. On glasi:

Glava XV. — Član 111. Povlašćenu vožnju u 50% od redovne tarife uživaće naučna, stručna, privredna, humana i ostala udruženja za put na kongrese ili godišnju skupštinu tih udruženja. *Generalna Direkcija Železnica* odobravaće povlašćenu vožnju ovakovim društvima za centralne skupštine i kongrese, kako za železnice tako i za brodove.

Član 112. Sokolska društva uživaće povlašćenu vožnju u 50% od redovne tarife kada vrše putovanja u cilju utakmica i proslava i to najviše tri put godišnje. Povlašćenu vožnju za ova putovanja odobravaće *Generalna Direkcija* kako za železnice tako i za brodove. —

Prema tome važi član 111 u prvom redu za župe i JSS i to za župske skupštine i kongrese (sletove, utakmice, akademije itd.), a član 112 naročito za društva. Molbe imadu se podneti Generalnoj Direkciji državnih železnica u Beogradu, Krunska ulica 13. *te moraju društva kao i župe zamoliti za svako putovanje posebice.* U molbi neka se primeti svrhu putovanja, polaznu i dolaznu stanicu u oba pravca putovanja, dalje vrst voza, razred, broj učesnika i vreme, za koje imade povlastica da važi.

Objave, koje su izdala ili nameravaju izdati neka sokolska društva po novom pravilniku *uopšte ne dolaze u obzir i neka se obustave.*

Pošto je ovaj pravilnik izdat tek pre nekoliko dana, železnički odsek JSS nije bio u mogućnosti da izdejstvuje veće pogodnosti, akoprem je već u januaru predložio Ministarstvu Saobraćaja potpun osnutak pravilnika za sokolska putovanja. Žel. odsek JSS nije primio do danas nikakog odgovora na svoj dotični predlog, a niti bilo kojeg objašnjenja o članu 31 pravilnika, koji je pre toga važio.

Razume se, da će JSS i nadalje nastojati, da usvoji Ministarstvo Saobraćaja naše opravdane predloge, izražene u našom, već predloženom pravilniku, te ćemo bratska društva o uspehu naše akcije odmah obavestiti u pozitivnom slučaju rešenja.

Žel. odsek JSS.

Bratskim župama i društvima!

Opetovano puta apelirali smo na sve bratske župe i društva, da šta tačnije vrše svoju dužnost do »Sokolskog Glasnika«. Starešinstvo JSS ulaže svu volju i energiju u to, da »Sokolski Glasnik« pridigne do one visine na kojoj on mora da bude kao oficijelno glasilo JSS. U tome svome nastojanju ono ide i preko sila i mogućnosti, jer je svesno toga, da nam treba snažna i dobra štampa. No na žalost bratske župe i društva nisu prožeta tom sveću, već kao da ih prevejava veliki nehaj. Ova pojava bolno se doimlje, pa se zato više ne može i neće trpiti. Stoga bratski, ali ozbiljno pozivljemo sve župe i društva da posvete najveću brigu »Sokolskom Glasniku«, a u prvom redu, da što pre, no najkasnije do 8. maja podmire pretplatu i to kako onu zaostalu, tako i za tekuću godinu. »Sokolski Glasnik« uzdržava se iz vlastitih sredstava, a kako da se širi i napreduje, kada mu se uskraćuju njegova vlastita sredstva, a to je pretplata. Sokolski ponos, svest do organizacije, traže, da svaki pretplatnik podmiri svoju predplatu. Već tim samim učinio je mnogo, pa zato očekujemo od svakog i poslednjeg da će ispuniti svoju dužnost, a da nas neće siliti na oštrije mere.

Nadalje širite list i stičite mu novih predplatnika u i van sokolskih redova, kako bi se čula i popularizirala naša misao, reč i delo.

Zdravo!

Starešinstvo JSS.

Pozivljemo i molimo sve bratske župe i društva, kao i pojedince, koji imadu nerasprodanih ovogodišnjih brojeva 1., 2. i 3., da nam ih što pre pošalju odnosno povrate, jer ih nužno trebamo.

Uprava »Sokolskog Glasnika«.

Kupujmo sletsku Spomenicu!

Najlepše i najvrednije delo naše sokolske literature: Spomenica I. svesokolskog sleta, ukrašena sa stotinama ilustracija, prilozima u bojama, naročitim dodatcima i opisima, dovršena je. Ne bi smelo biti sokolske biblioteke, sokolskog obiteljskog doma u kome ne bi bila ova Spomenica. Svatko tko imade razumevanja do Sokolstva žrtvovat će da si nabavi ovo najlepše delo, a to tim više, jer se ista može nabaviti uz povoljne uvete odplaćivanja. Zaliha nije obilata, ali je u interesu naše zajedničke stvari, da se rasturi, kako bi se i najširi krugovi naših redova upoznali s najslavnijim delom naše istorije, kako bi upoznali moć i veličinu Sokolstva. Svi bez razlike poradite na tome, da se Spomenica što više i što brže proširi. Naručuje se kod Jugoslovenskog Sokolskog Saveza Ljubljana (Narodni dom).

Iz novinarskog odseka

Novo organizovani Novinarski Odsek JSS započeo je svojim radom, pa je do sada pod predsedanjem saveznog staroste održao dve sednice na kojima je temeljito raspravljao o definitivnoj organizaciji samog odseka u smislu resolucije primljene na ovogodišnjoj glavnoj skupštini. Odsek je odmah pristupio izradi pravilnika, a rešavao je i sve potrebe sokolske štampe, kao i potrebu organizacije informacione službe. Da se ne gubi vremena, a da preparatorni čini budu što potpuniji i da se odmah započne sistematskim radom, odsek je odlučio:

1. Umoljavaju se bratske župe, da sa najvećim pospešenjem sačine popis novina sa svog teritorija i to onih, koje su sklone Sokolstvu i koje donasaju sokolske vesti bilo posebno, bilo u naročitoj sokolskoj rubrici.

2. Umoljavaju se bratske župe, a preko njih društva, da budno prate pisanje štampe o Sokolstvu. Ovo vredi za sve listove, sklone i nesklone našem Sokolstvu. Svaku belešku, članak, objavu, preporuku ili napadaj, koji bi izašli u novinama, neka društva, odnosno župe iseku iz dotičnih novina i uz opasku imena lista, mesto izleženja i datum obelodanjenja, pošalju za sada uredništvu »Sokolskog Glasnika«.

Ovo pitanje je naročito važno i potrebno. Kod spremanja ovog materijala neka se uvaži da trebamo sve, pa i na oko najnezanimivije stvari.

Pozivamo bratska društva, koja su najpozvanija u sabiranju ovih isečaka, da ovaj zaključak ozbiljno shvate i da ga rigorozno provadaju.

Novinarski odsek.

IZ ŽUPA

IZ SOKOLSKE ŽUPE BJELOVAR

Osim župskog centralnog društva u Bjelovaru, vredno je da danas spomenemo i sokolsko društvo u Daruvaru. Ovo je društvo preturilo najgore časove, jer se u jednoj nepodnosivoj sredini bilo teško boriti za čiste sokolske ideale. Ali pravi jugoslavenski Sokoli, poduprti svesnim Česima, radili su bez buke, radili su sokolski, i danas se počinju javljati plodovi njihova rada. Broj vežbača raste, radi se marljivo u svim kategorijama pod vodstvom novoga načelnika brata Rehaka. Osobita se pažnja

posvećuje naraštaju, kome su sestre izradile lepu zastavu. Ovo je prva naraštajska zastava u bjelovarskoj župi, pa je zato i društvo, a i naraštaj na nju ponosan.

IZ SOKOLSKE ŽUPE ŠUMADIJSKE — KRAGUJEVAC

Šumadijska sokolska župa živo se sprema za svoj župski slet, pa je u tu svrhu izdala na celokupno jugoslovensko Sokolstvo sledeći proglas:

Braćo i sestre!

Na Duhove ove godine, od 11.—13. juna, priređuje se u Kragujevcu drugi slet Šumadijske Sokolske Župe.

Sokoli i Sokolice iz Šumadije hoće da na ovom sletu manifestuju svoju sokolsku snagu, moralnu i fizičku, da pokažu koliko je Sokolstvo kao ideja i pokret uhvatilo maha u srcu našeg naroda, u kraju u kome je nikla prva misao o Slobodi, tako dragom idealu sokolskom. Ali Šumadija bi, po svom tradicionalnom gostoljublju, želela da tih dana vidi u svojoj sredini, u svom gostoljubivom krilu, bratske i sestrinske predstavnike sviju sokolskih društava učlanjenih u JSS, da tako svi zajedno, zagrljeni, manifestuju i svoje sokolsko bratstvo; da zajednički proslave ove dane rada, napretka i slobode.

Stoga Šumadijska Sokolska Župa na ovaj slet poziva predstavnike svih Sokolskih Župa i društava, da joj budu dragi i mili gosti.

U izgledu je da ćemo dobiti povlasticu u vožnju: 75% popusta za vežbače i članove uprava i 50% za sve druge članove. Bratskim župama i društvima, koja do 15. maja ove god. prijave svoje delegate, dostavićemo pismena upustva i povlasticu za vožnju. A ako župe i društva žele detaljnija upustva, mogu tražiti od Šumadijske Župe upute koji staju po 3 dinara.

Verujući da ćemo na ovoj sokolskoj smotri videti predstavnike svih dragih bratskih župa i društava, Starešinstvo Šumadijske Župe pozdravlja ih: Zdravo! I do viđenja u Kragujevcu.

Tajnik:
Ilija M. Pavlović.

Načelnik TO:
Josif Prohaska.

Starešina:
Miloje A. Pavlović.

Mada je već prvi župski slet od 1923. g. održan u Kragujevcu, prošla župska skupština ipak je rešila da i drugi slet Šumadijske župe bude opet u njenome središtu Kragujevcu. Da se donese tako rešenje odlučilo je, ne toliko to, što je — po opštem priznanju — već prvi slet u svakom pogledu uspeo i opravdao nade polagane u njega, koliko činjenica, da je — bar za sada — Kragujevac ponajpogodnije mesto u celoj župi za priredbe većega stila, kako s obzirom na primanje i smeštanje većeg broja učesnika, tako i s obzirom na sve ostalo, što zahteva organizovanje i izvođenje jedne sokolske manifestacije, koja — mada u skromnijim razmerama, ipak treba jasno da pokaže snagu i moć sokolske misli i organizatorsku moć Sokolstva. — Što se tiče samih Kragujevčana, oni se predano latiše posla, da odgovore svojoj domaćinskoj i sokolskoj dužnosti. Razume se da se pod Kragujevčanima ovde ne podrazumevaju samo kragujevački Sokoli i njihovi funkcionari, već uopšte svi oni u Kragujevcu, koji sa simpatijama i razumevanjem prate sokolski život i rad, i koji od uvek pokazivahu i pokazuju da taj rad svesrdno i pomažu,

a to su — slobodno se može reći — svi građanski krugovi, kao i vojska s ovdašnjim njenim ustanovama. Svi su ti faktori pripremani drugi slet prihvatili kao svoju stvar, a naročito vojska, koja ovde od prvoga početka smatra ono što je sokolsko za svoje i bez čijeg se sadejstva ne da ni zamisliti sokolski život u našem gradu. Što se pak tiče samoga sleta, prema pripremama i prema onome što on ima da pruži, on će biti nešto više od običnog povremenog pregleda sokolskog rada, napretka i uspeha u župi. Na njemu imaju, da se obave — prema rešenju zbora župskih načelnika JSS — utakmice svih društava iz predratne Srbije, a u vežbama imaju da učestvuju, sem članova samih društava šumadijske župe, još i članovi i članice bratskog društva iz Sarajeva, kragujevački garnizon, Podoficirska škola iz Čuprije i jedan odred mornara iz Tivata. Od samih župskih utakmica, jedan deo, a to su utakmice naraštaja i članica, ima da se obavi već ranije, pre samog sleta, 22. maja u Čačku i 24. maja u Čupriji, dok će se utakmica članova obaviti u same dane sleta 11.—13. juna. — Prema svemu iznetome držim da će se ispuniti želja šumadijskih Sokolaca, da im ovaj slet bude jedna lepa manifestacija sokolske i narodne misli, kao i nada, da će sam tok sleta biti u dostojnoj saglasnosti sa veličinom sokolske misli. M. K.

IZ LJUBLJANSKE ŽUPE

Na redovitoj župskoj skupštini izabrano starešinstvo konstituiralo se: starosta Marolt, zamenici: dr. Kandare, Krapež, dr. Rajh, načelnik Jesih, zamenik Trček, načelnica Ryškova, zamenica Preskarjeva, prosvetar dr. Vidie, tajnik i računovoda Flegar, blagajnik J. Mešek, zapisničar i statističar Jereb, manjšinar I. Mešek, nadzornik: Drenik, odbornici: Berce, dr. Krejči, dr. Lokar, Meseć; upravni referenti za okružja: Ljubljana dr. Kandare, Ljubljana I. dr. Lokar, Ljubljana II. Krapež, Ribnica dr. Rajh, Rakek Meseć i Kamnik Drenik.

Župski tehnički odbor: načelnik Jesih, zamenik Trček, načelnica Ryškova, zamenica Preskarjeva, tajnik Prosenec, zapisničar in statističar Kovačič i Faturjeva, zastupnik TO u župi PO Šuklje, zastupnik TO u župi ZO i sednicama članica TO Jesih; tehnički referenti za okružja: Ljubljana: Vrhove, Skalarjeva, Leinfelnerjeva, Ljubljana I.: Svetlič, Lozejeva, Štrajharjeva, Ljubljana II.: Burgstaler, Preskarjeva, Ribnica: Kovačič, Faturjeva, Barlova, Rakek; Burgstaler, Podbrščkova, Kamnik: Stanič, Ryškova, Staretova, ostali članovi: Borštnik, Miklave, Kostnapfel i Zitnik. Komisija za župske prednjačke ispite: Jesih, inž. Poženel, Svetlič, Vidmar, dr. Košir. — Od 13. do 20. marta obdržavao se u Ljubljani u Narodnom domu župski prednjački tečaj u kojem je predavalo 21 braće i sestara u 60 časova, a sudelovalo je 20 vežbača i 17 vežbačica, ukupno 37 članova iz 17 društava. — Vežbanje obavezatnih vežbi za članice bilo je 19. III., a za članove 10. IV. — Prednjačkom tečaju JSS od 19. IV.—14. V. u Ljubljani sudelovala su 4 člana naše župe, a uz znatnu podporu župske blagajne 1 član manjšinskog društva Muta-Vuzenica, komu je župa pokroviteljicom.

Župski prosvetni osek sačinjavaju: predsednik dr. Vidie, zamenik dr. Preobraženski, tajnik Pirc, referent za štampu Švajgar, odbornici: Meseć, Jedrlinić, Sax, Juvanec, Kosec. Župski prosvetni tečaj obdržavat

će se u jeseni. Za 15. maja sazvan je zbor društvenih prosvetitelja. Kraj opšteg prosvetnog rada i programa na dnevnom su redu referati o idejnom vaspitanju, sokolskoj štampi, knjižnicama, sokolskim odorama, muzici i manjšinskom delu. U župi samoj vrše se najopširnije pripreve za dolično sudelovanje na V. pokrajinskom sletu i otvorenju sokolskog doma na Taboru, jer župa i sva u njoj učlanjena društva štiju veliko delo Sokola I. koje će se otvorenjem Doma podvostručiti na korist sveopšte sokolske ideje.

Akademija Ljubljanskog Sokola. U subotu 8. aprila priredilo je ljubljansko sokolsko društvo matica u svojoj sokolani u Narodnom domu akademiju na kojoj su nastupila sva odeljenja dece i naraštaja. Sam program akademije bio je brižno spremljen i odlično uvežban. Koje onda čudo, da je opšti sud o ovoj akademiji bio najpovoljniji i da je nadmašio svačije očekivanje. Muška su deca nastupila tri puta, ženska deca tri puta, muški naraštaj sedam, a ženski četiri puta. Izvadali su sve vrste telesnih vežbi: vežbe sa spravama i na spravama, proste vežbe, igre, skupine. Sve vežbe odgovarale su mladim telima, pravilno odabrane, mudro sastavljene, efektne. Program se brzo i tačno odvijao. Kod ženskih odeljenja videla se nežnost i eleganca, kod muških ponos i samosvest. Sve je odisalo dojmom, da je čitava ova vežba plod sokolskog odgoja i sokolskog duha! Konačno se sva ta sokolska omladina slila u slikovitu skupinu, u kojoj je sudelovalo dve stotine mlade sokolske uzdanice. Gradanstvo je napunilo dvoranu. Prisutni su bili češki i francuski konzul, predstavnici vojnih i civilnih vlasti, zastupnici JSS i župe, roditelji i prijatelji sokolske omladine, koji su svi srdačno pozdravljali uspele nastupe. Jest, bila je to elitna, uzorna priredba prvog reda. Napred, još više i bolje! Tako glasi sokolska zapoved! *G. L.*

Rad sokolskog društva Polje. Ovo društvo i ako živi u neugodnim prilikama, naročito što se tiče vežbaonice, radi marljivo i zdušno. U zimskim mesecima vežbalo se u tvorničkoj restauraciji, a u letnim na slobodnom vazduhu. Da je taj rad bio dobar i obilat, pokazao je javni nastup pod vodstvom br. Groznika, Tomšiča i s. Novakove i Quaiserjeve. Osim toga s. Novakova uvežbala je naraštajke u vežbama sa obručima. Društvo je imalo 4 predavanja, dve dramske predstave, koncerat sa deklamacijom i akademijom, dve zabave, šest izleta i običajne prigodne priredbe. Tekom ove godine društvo namerava sagraditi svoj vlastiti Dom za koji je bratski Savez izradio nacрте. Predpripreve su u punom toku, pa čekamo samo povoljnije vreme, da započnemo kopanjem temelja. Celokupno članstvo pomoći će kulukom da bi čim pre zavijorila jugoslovenska trobojnica na krovu sokolskog Doma.

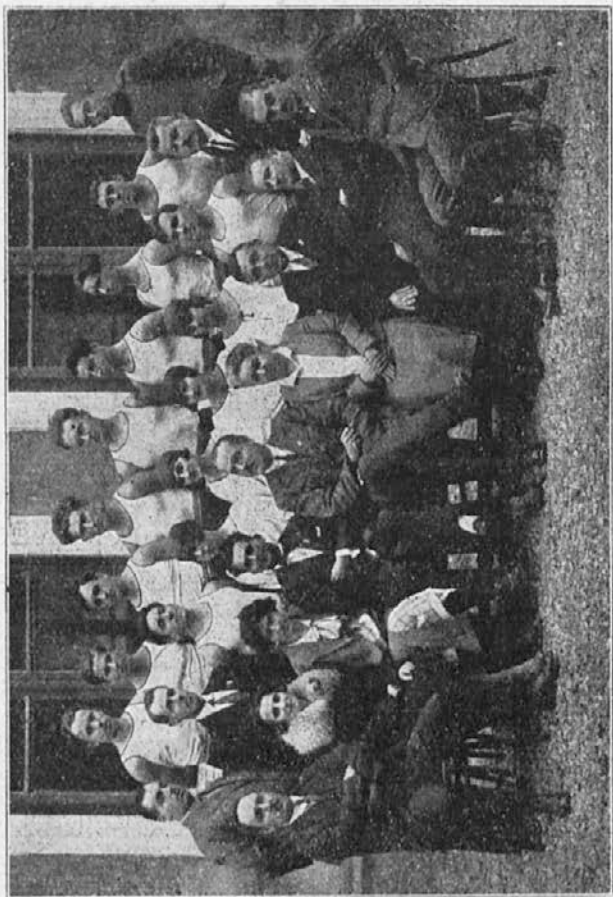
IZ SOKOLSKE ŽUPE MARIBOR

Iz sokolskog društva u Ptuj. Ptujsko sokolsko društvo imalo je vanredno dobru ideju, da je uvelo »Sokolske večeri«, od kojih se prva obdržavala 9. aprila. Sabrao se velik broj članstva, koji je napunio gornju dvoranu »Narodnog Doma«. Naš stari sokolski radnik br. dr. Pivko govorio nam o temi »Demokratizam i Sokolstvo«, dok se je brat starosta dr. Salamun u uvodnim rečima setio odlaska našeg starog Sokola br. Kraigera. Zahvalio mu se na njegovom požrtvovnom radu u našem

društvu. Br. Kraiger u svom odgovoru naglasio je, da se imade samo Sokolstvu zahvaliti, da unatoč svojih teških životnih nedača nije klonuo duhom. Veče je ulepšao nastup sokolskog orkestra. Općenito ovo veče je lepo uspelo. Vezao nas osećaj jedinstva, a i ljubav do zajedničke stvari, koja iz dana u dan sve bolje i jače napreduje. *Novinar.*

IZ SOKOLSKE ŽUPE ALEKSE ŠANTIĆA — MOSTAR

Tehnički odbor ove župe održao je IV. tečaj za prednjake od 25. I. do 25. II. o. g. u Mostaru — sedištu župe, kojega su pohađali 12

IV. prednjački tečaj sokolske župe „Aleksa Šantić“ u Mostaru

članova i četiri članice i to braća: Ante Ribarović — Cetinje; Filip Martinović — Cetinje; Kosta Ligutić — Cetinje; Mate Rebac — Metković; Ivan Klisura — Hercegnovi; Mate Tutovac — Opuzen; Safet Konjhodžić — Ljubuški; Smail Bibezić — Podgorica; Mato Martinac — Vrgorac; Vaso Govedarica — Trebinje; sestre: Mariola Mozetić, Kotor; Milka Mrdan, Hercegnovi; Milka Vidović, Hercegnovi; Milka Delipetar, Vrgorac i Niko Bontić, Opuzen. Starešinstvu župe uspelo je ovog puta da organizuje

prehranu i prenočište u istoj zgradi, gde je i sokolska vežbaonica, te je na taj način polaznicima u veliko olakotilo uspešno pohanje tečaja, a uz minimalan trošak i platu. Hranu i prenočište bilo je iznad očekivanja dobro, a platio je svaki za jedan mesec 650 Dinara. Na taj način uslovi su bili kandidatima vrlo povoljni za uspešan rad, koji je bio podeljen ovako: Anatom. psih. i prvu pomoć: dr. Kornelija Rakić i dr. Nardeli, za psiholog.: Ksenija Semiz, ritmiku: Lida Houška, prosvetni odbor i izleti: Čedomir Milić, starosta; istorija sokol. i literatura: dr. Petronij Mandić, istorija gimnastike: Đorđo Perin; ideja sokol.: Mate Jeričević, Tyršov sustav prakt. i metodički Petar Čolić i laka atletika: Lazo Prnjatović, te organizaciju: Milivoj Jelačić. Mnogo blagodareći ovako uređenom internatskom životu polaznici ovog tečaja uspeli su uz dobru volju na redak način, da se od 16 njih javilo za ispit potpuno spremnih 14. Ova ostala dvojica su odsutna toga radi što je jedan bio bolestan, a drugi što je kao vojnik iz mesne jedinice morao da gubi dosta vremena. Za čitavo vreme tečaja zdravlje i raspoloženje bilo je odlično, čemu je dosta pridonelo pravljenjem nedelnih izleta, koji su u mnogo čemu pomogli kandidatima da se upoznaju sa novim propagandističnim sredstvima na širenju Sokolstva u najdublje slojeve naroda. Od 25.—27. II. kandidatima je dato vreme za spremanje, te se počelo s ispitima 27. pop. do 6 u veče. Rezultat ispita je bio ovaj: Milka Vidović odlično, Marija Mozetić odlično, Kosta Ligutić odlično, Milka Mrden odlično i Filip Martinović. Zadovoljavajući uspeh svi ostali. Dakle: ovaj ispit bio je težak i naporan, što su delegati dobro svladali, pa nije čudo što im je trud bio uspehom okrunjen. Idimo svi kroz puteve trnjem obasutim, doćemo na polja puna sveća i radosti; idimo kroz tamu i mrak pa moramo doći suncu svetlosti i toplini. Da vidimo ovu braću i sestre, koji postaje sada pastiri, kako će voditi poverena stada.

Nazif Oručević — Jadroljub.

IZ SOKOLSKE ŽUPE SVETUZARA MILETIĆA — NOVI SAD

Sokolsko društvo Subotica. Ovo društvo na 1. XII. lanske godine nije moglo prirediti akademiju zbog rekonstrukcije gradskog pozorišta. Zbog saveznog dana bio je u decembru održan svečani ples, a akademiju dalo je društvo 13. aprila o. g. i to akademiju, koja je daleko nadmašila sve prethodne sa vrlo dobro uvežbanim tačkama te bogatim i pestrим programom u puno zadovoljstvo i društva i gledaoca. Publici, koja nema bližeg pogleda u smisao prostih vežbi, najviše su se svidile vežbe na preči. U ostalom sve su tačke ispale vrlo dobro, a nada sve lepe su bile vežbe dece sa puškom, vežbe članica sa rešetima, »Pad tiranina« i »Što čutiš Srbije«. Učestvovala su sve vežbačke grupe sa ukupno 170 lica. Čulo se je opšte priznanje i našoj muzici, koja je svirala za vreme pauza. Šarenu sliku nudila je 7. tačka. Okupljeni decom, podmladkom i članstvom naših je 6 vežbača naimpe primilo iz ruku brata starešine diplome i 4 venca, dobivene na utakmicama prilikom VIII. svesokolskog sleta u Pragu. Diplomu i venac dobilo je takođe i društvo kao celina.

Ovom akademijom je društvo pokazalo da mnogo radi, a oni Subotičani koji su prama Sokolstvu i Slovenstvu neprijateljski raspoloženi

ovom su zgodom mogli videti, da se Sokolstvo ne šali i da ne misli još zamreti, nego da baš protivno stalno napreduje i širi se.

Društvo je 1925. god. osvetilo člansku zastavu, 1926. god. osnovalo člansku i naraštajsku muziku, a za ovu je godinu na programu dvoje, t. j. osvećenje naraštajskog barjaka i letnjeg vežbališta i kupališta »Sokolovac« u Subotičkom kupališnom rajonu na Paliću, gde je društvo kupilo u tu svrhu zemljište te već i pristupilo izgradnji garderobe. Nadamo se, da ćemo pomoću vlastoručnog rada samog članstva već ove godine naš »Sokolovac« toliko urediti, da bude služio svojoj svrsi, čime ćemo imati na granici otadžbine jednu tvrđavu više. — 23. IV. bio je sahranjen brat Milan S. Mamjanović, sekretar ovdašnjeg trgovačkog udruženja »Lloyd« i dobrotvor našeg društva. Na poslednjem putu pratili su ga kao počasna straža i naši članovi u odorama. Večni mu pomen!

IZ DOLENJSKE SOKOLSKE ŽUPE — NOVO MESTO

Jedan pokojnik. Karlovačko sokolsko društvo i opet je zadesio udarac, jer se iz njegovih redova za uvek odvojio brat Nikola Šumonja, predsednik prosvetnog odbora društva, direktor učiteljske škole. Pokojni brat delovao je s velikim zaslugama u društvu, a u novije doba pomagao je i u radu obnovljenog sokolskog društva u Dugojresi. I kao Soko i kao pedagog svugde je živom reči delovao. Prijatelji, štovatelji i braća te mnogobrojno građanstvo i đaštvo otpratiše ga do hladnog groba, gde se od njega oprostio dirljivim slovom direktor Grujić. Slava mu!

IZ SOKOLSKE ŽUPE — SARAJEVO

Sokolstvo i njegov rad u Sarajevu. U zadnje vreme naročito je oživio rad sokolskog društva u Sarajevu. Impuls za pojačani taj rad dao je brat Černe, koji je nekih desetak dana boravio u Sarajevu i potpomogao naše mlade sokolske radnike. Samo društvo u razmerno kratko vreme priredilo je dve akademije, naraštajsku i člansku. Naraštajska akademija uspjela je vanredno, a naročito treba istaći, da je bila prisutna sve sama školska omladina, što je najbolji dokaz, da je Soko počeo mnogo da se uzdiže i to upravo u onim redovima u kojim je gotovo najpotrebnije. Članska opet akademija pokazala je visoku svest članstva, njihovu vanrednu disciplinu i požrtvovnost, što mu služi na čast. No šta je najvažnije Soko je naišao na shvaćanje i u građanstvu, koje je dupkom napunilo pozorište. Izvedba pojedinih tačaka obilnog i biranog programa bila je precizna. Vežbe su izvodane brzo, bez prekida i tačno, što dokazuje odličnu disciplinu i ljubav pojedinih članova za rad. Za uspeh ove večeri ide u prvom redu pohvala tehničkom odboru, koji ulaže sav napor da se Soko što više približi svom cilju i da oko sebe okupi sve one, koji žele bratsku ljubav i slogu.

IZ SOKOLSKE ŽUPE VOJVODE HRVOJE — SPLIT

Sokolsko društvo u Makarskoj osnovano je već pred 33. godine, te je ono jedno od najstarijih sok. društava u Dalmaciji. Iskrslo je, u to doba, staranjem nekolicine rodoljubivih građana, koje je već za rana zahvatilo oduševljenje za Sokolstvo, i usled značajnih nacionalnih borbi, što se tada vodiše u mestu i okolici, s talijanskim autonomaškim pokretom, koji poče da hvata jakog korena u celoj Dalmaciji. I kao takovo,

vodilo je uspešnu i odlučnu borbu za jačanje i pobedu narodne svesti. U tom svom radu prošlo je društvo kroz teške i značajne peripetije, pa si je time sačuvalo i lepu tradiciju iz svog sokolovanja. Općenito je bilo priznato, kao jedno od najaktivnijih i najplodnijih sokolskih društava u Dalmaciji. Početkom svetskog rata 1914. godine, zatekla ga je više-manje ista sudbina, kao sva ostala sokolska društva u Austro-Ugarskoj. Mnogi članovi, pogotovo mladi, bili su proganjeni od austrijskih vlasti, radi borbenog nacionalizma i otvorenog rada u tom pravcu u društvu i okolini, a na osnovu denuncija. Po oslobodenju, društvo je nanovo uspostavljeno, početkom 1919. god. Otpočelo je odmah, da oduševljeno deluje, radeći neumorno i živo u duhu novih prilika i prama nuždi novog nacionalnog života. Od tada provodi društvo svoj sokolski rad strogo dosledno sokolskim principima, neovisno ni o najmanjoj natrusi političko-partijskog vrludanja. Opšti sokolski rad u društvu trpi mnogo od posve-mašnje posleratne začmalosti i nehaja za sve, što je više i lepše, pa je tako gros članstva skroz pasivan u društvenom delovanju. Teško je u njima probuditi volju, aktivnost i idealizam. Društvo broji danas 120 članova u malom mestu od 2000 stanovnika. Lokalne prilike su takove, da bi baš sokolsko društvo, sa svojim nešto razvijenijim radom, moglo uzeti u svoje ruke celi društveni život u mestu. Ali usled pomenutog nemara i indolence, društveni unutarnji i vanjski javni rad svraćen je sav na samo nekolicinu braće. A ovde je dupla šteta, jer ovaj relativno nedovoljan rad društva, dava relativno još slabije rezultate; još, psihološki shvatljivo, ubija volju kod onih, koji se muče i rade. A sve to znači: stvaranje unutarnjeg pogubnog raspoloženja. I ako živeći i razvijajući svoju delatnost u ovakovim okolnostima, društvo je uvek, u svakoj obli-gatnoj ili nužnoj prilici, dostojno istupalo, bilo akademijama, javnim vežbama, predavanjima, zabavama, izletima i sl., a uvek je brojčano učestvovalo i aktivno istupalo na svim većim sokolskim priredbama u zemlji, a jednako tako i na lanskome svesokolskom sletu u Pragu. U društvu se uglavnom provodi tihi i nečujni, ali ustrajni, marljivi i relativno dosta plodni rad, posvećujući glavnu pažnju obrazovanju svog sokolskog pomladka-naraštaja i dece. Danas, uopšte, a još jače u ovakovim prilikama našeg društva, to bi i moralo da bude glavno polje rada svakog sokolskog društva — vaspitanje mladih. Doduše, i kod ovih se radi više jednostrano, gotovo isključivo na telesnom obrazovanju, dok je unutrašnje živo obrazovanje, u sokolskom smislu, nedovoljno, po kvalitetu i sistemu, a to ne radi zanemarenosti ili neshvatanja nužde i važnosti toga, nego radi pomanjkanja prednjaka-učitelja i one braće, koja bi u tome pravcu mogla i htela da priskoče u pomoć. Tu treba nastojati, da prosvetni i telesno-uzgojni rad, bar kod ovih mladih, dovedemo u sklad, do upotpunjenja i harmoniziranja, u cilju potpunog i sistematskog sokolskog obrazovanja svoje uzdanice. Nemamo svog doma, niti uopšte podesnih prostorija za uspešan razvitak svestranog sokolskog delovanja, nego nam je od mesne škole ustupljena jedna nedovoljna i higijenski slabo uređena prostorija, koja nam služi isključivo za telesne vežbeni rad. To u mnogome uvetuje slabu delatnost društva u svakom pravcu, jer nemamo zgodno mesto, gde da prikupljamo svoje članstvo i druge kategorije na vežbe, sastanke, zabave, predavanja itd., što bi bilo nužno potrebno, da se sačuva stalni doticaj i interesovanje za

sokolski rad i društveni napredak. Svi smo toga svjesni, u punoj mjeri, pa nam je to pitanje i goruća nužda i staranje. Od nazad više godina, davno pre rata, društvo vodi ozbiljnu brigu, kako da si izgradi vlastiti dom. I da nije bilo nekih lakomislenih propusta, u najpovoljnijim prilikama posle rata, ne bismo bili daleko još od ostvarenja te naše davne želje i životne nužde. A ovako, zanemarenošću, nije još ništa poduzeto u ovoj stvari, iako od davna imamo svoje vlastito, veoma podesno zemljište. Svakako, ovo pitanje ne sme da trpi daljnog odlaganja. Ono traži hitno i trezveno rešenje, koje može da bude samo u ovome: preći odmah na stvarne pripreme u cilju gradnje, pokretanjem smišljene i sistematski organizirane akcije za namicanje novčanih sredstava, pa što skorije otpočeti s gradnjom. Sam novi upravni odbor, koji je ove godine izabran i proširen u tu svrhu, preuzeo je na sebe dužnost, da donese to rešenje i ozbiljno se bavi ispitivanjem ovog problema. Bila mi je namera, da sa ovo nekoliko zbivenih poteza progovorim o ovom starom sok. društvu, koje ima svoje časno mesto u istoriji dalmatinskog Sokolstva, iz dobe najtežih prilika našeg robovanja, te da kritički istaknem i pretresem prilike, u kojima se ono danas nalazi i razvija svoj sokolski rad. Upozoravam i naglašavam, da je sve, hoću reći — uspešan društveni rad i njegov pravi procvat, u sokolskom smislu, sadržan u ovo troje: 1. u sokolskom vaspitanju mladih; 2. u svesti, disciplini i predanom radu starijih i 3. u izgradnji društvenog doma. U našim prilikama, izostane li i jedno od ovog troje — ne će i ne može biti pravog napredka. VI. Lalić.

IZ SOKOLSKE ŽUPE ŠIBENIK - ZADAR

Gradnja sokolskog Doma u Šibeniku. U skoro vreme imao bi se položiti temeljni kamen za gradnju sokolskog Doma u Šibeniku. To je bez dvojbe veliki događaj, jer ipak jednom najagilniji Soko severne Dalmacije dolazi do svog krova. Šibensko sokolsko društvo utemeljeno je god. 1899., a u času najače borbe za narodni preporod Dalmacije. Na silne je poteškoće naišao Soko, ali je agilnošću i rodoljubnim radom odličnih nacionalnih radnika u brzo postao središtem nacionalnog života. Još nam je živa uspomena na događaje u Rijeci god. 1906. kad je šibenski Soko s braćom iz ostalih krajeva skršio madžarsku bahatost i razvijenim barjakom prošao Rijekom na užas tadašnjih vlastodržaca. Ovakvog događaja, a i kasnijeg nacionalnog rada, učini, da su austrijske vlasti odmah u početku rata, raznele svu imovinu društva i na dražbi prodale, a vode odmah internirali i izložili svim nedaćama. Nakon svetskog rata zahvati šibenski Soko još gora nesreća: talijanska okupacija, tako da se društvo u času evakuacije juna 1921. godine našlo bez ičega svoga. No ove godine uspio je Soko, da kupi zemljište, da bi si savio gnezdo. Prilozi građana omogućuje da se pristupi gradnji i tako će i šibenski Soko odahnuti i razviti krila da smelo poleti i poradi za dom i rod.

IZ SOKOLSKE ŽUPE KRALJA PETRA OSLOBODITELJA — TUZLA

U našoj župi prema prilikama i mogućnostima rad se lepo i dobro razvija. Župski tajnik obišao je mnoga društva u svrhu revizije i održao predavanja o razvitku Sokolstva. Rad bi bio velik, ali se društva imaju boriti sa velikim nedaćama. Tako društvo u Derventi nema niti najpotrebnijih društvenih prostorija. Ipak društveni rad teče prilično pra-

vilnim tokom. Slično je u Doboju. Na žalost opaža se veliko pomanjkanje članica, a to s razloga jer se upravo nesokolski naglasuju klasne razlike. Na žalost opaža se i znatna apstinencija intelektualaca u opštem sokolskom radu, a naročito nastavnika osnovnih i srednjih škola. U Derventu je n. pr. 8 učitelja osnovnih škola, od kojih je samo upravitelj škole član Sokola. U Doboju je isto. Od 7 učitelja nijedan nije aktivan član Sokola. Društvo u Doboju radi na podizanju vlastitog Doma i izvedbi letovanja.

KRONIKA JUGOSLOVENSKOG SOKOLSTVA

Sokolsko društvo u Prizrenu priredilo je prošlih dana sokolsku akademiju, koju je otvorio starosta društva brat Stevan Kujundžić. Govorio je o Sokolstvu, ističući, da je sokolska ideja zahvatila velikog korena i u Prizrenu. Nova pokolenja nastaju i novi duh napredka gredi svome cilju, istina polako, ali sigurno. — Sokolsko društvo u Vinkovcima priredilo je 10. aprila naraštajsko selo sa biranim rasporedom na kome je predavao o naraštaju brat Crepić, a onda su izvedene lepe proste i vežbe na spravama, od kojih su najbolje uspele vežbe na preči i ručama. Ovo društvo u poslednje vreme napreduje i očekivati je još veći napredak. — II. okružje sušačko-rečke župe održalo je zbor društvenih načelnika na kome je ustanovljen raspored priredaba. Odlučeno je da se 17. jula održi okružni slet u Baški, proslava 20-godišnjice društva u Crikvenici dne 14.—15. augusta. Dalje javna vežba u Selcu 10. jula, u Novom 31. jula. Na Rabu sprema župa oveću priredbu.

•••• IZ SLAVENSKOG SOKOLSTVA ••••

ČEHOSLOVAČKO SOKOLSTVO

Što kaže jedan brat. Načelnik čehoslovačkog Sokolstva u Americi brat Jakab u svom jednom izveštaju nedavno je rekao: »Uzaludni su prigovori na račun omladine, uzaludno je prigovaranje da današnja mladež nema interesa za Sokolstvo. Ni današnji sokolski radnici i prvaci nisu došli u Soko s današnjim njihovim oduševljenjem, a niti su bili spremni da vode; moralo ih se je najpre spremiti za taj posao. Radite li Vi tako sa svojom mladeži koja ima da zauzme Vaše mesto? Jeli Vas videla ta mladež — osim hvale o tome što ste nekad učinili — na pravom delu? Ne treba tvrditi da današnja mladež nije tako požrtvovna kao nekada; ona se teško privikava na metode na koje smo mi stariji navikli, zato svi mi imamo dužnost uprti sve sile i raditi kao nekada, da bi taj sokolski rad bio odgojan i primerom današnjoj modernizovanoj mladeži.«

—e.

POLJSKO SOKOLSTVO

Poljski Soko i Strelački Savez. U poljskom broju »Sokolskog Vijesnika« zagrebačke župe prikazana je i poljska organizacija za ratnu spremu »Strelački Savez«. Nisam se hteo stvarno taknuti odnošaja Sokola do Strelača. Taj odnošaj nikako nije prijateljski; o tome svedoči ovaj zaključak centralnog odbora poljskog Sokola u Varšavi, donesen na većanjima od 13.—17. marta o. g.: »Uvažujući, da je »Strelački Savez« 1. izrazito stranačka organizacija, koja stavlja interes partije nad dobro države; —

2. da u svoje redove pušta clemente nepoljske narodnosti i labavih uvećenja, šta više, i društveni talog; — 3. da se je uprskao prolićem bratske krvi; — 4. da razbija narodno i socialno jedinstvo; — 5. da se neprijateljski drži spram Sokolstva, osobito na terenu zapadnih »delnica« (po krajina), čega vrhunac je bio razbojnički napad odeljenja Strelaca na odeljenje Ratne spremne Sokola i Mladeži Poljske u Krzycu Malom (Kšičku Malom), koje se je vraćalo sa ratnih vežbi — uviđa Odbor Savez gimn. društva Sokol, da su bilo kakva saradnja i dodir sa organizacijom Strelaca nemogući, nećemo li da škodimo sokolskom dostojanstvu. Osuđujući što oštrije napad u Kšičku Malom, pozivlje Odbor sokolske družine, da svako slično nasilje odbiju samoobranom, kako treba. Izvršenje zaključka poverava se Starešinstvu Pokrajina.»

O tom zaključku poljskog Sokolstva samo referišem. Uzroci tog sukoba između Sokola i Strelaca nisu partijski u običnom smislu reči. O najboljim namerama jednih i drugih ne možemo sumnjati. Privedba o nepoljskoj narodnosti tiče se po svoj prilici Židova.

Ko poznaje dublje uzroke gornjeg zaključka, razumeće, što znači razjašnjenje, koje je Glavni odbor dao na razna pitanja, naime, da zakoni u Poljskoj ne nalažu nikomu dužnosti učestvovati u svečanostima u počast zvaničnih lica. Zato treba držati sve zahteve administracionih ili vojničkih vlasti u tom pogledu za neobavezne. Odbor Saveza pak priporučuje (naređuje), da Sokolstvo uvek učestvuje u svečanostima i manifestacijama, koje je zaključio Sejm (Skupština) ili koje imaju općenito narodni karakter.

Dr. Fr. I.

Državni ured za fizički uzgoj i ratnu spremu u Poljskoj. Ministarstvo vojno u Varšavi (Pilsudski) izdalo je zajedno sa Ministarstvom Prosvete i Ministarstvom Unutarnjih dela 21. marta 1927. naređenje o stvaranju gore spomenutog ureda. Direktor tog ureda podređen je neposredno Ministru vojnome i dobiva od njega direktive, u ostalom sporazumeva se sa Ministrom Prosvete i Unutarnjih dela. Kod stvaranja Ureda nisu saradivali ni Sokoli ni Strelci.

RAZNO

Glavna godišnja skupština društva nastavnika gimnastike za Srbiju. U ovo društvo spadaju nastavnici Srbije, Crne Gore i Vojvodine. Glavna je skupština održana 27. marta u II. beogradskoj gimnaziji. Prisustvovalo je samo sedam članova i ako ih je bio veći broj u Beogradu prilikom glavne skupštine JSS. — Skupštini je predsedavao gosp. Ant. Brazdil. Iz njegovog izveštaja o radu društva moglo se razabrati da se društvo zauzimalo za materijalno stanje nastavnika gimnastike, a ujedno se videlo da bi bilo potrebno podići ugled ovih nastavnika, t. j. dati im mogućnosti, da steknu što bolje kvalifikacije. — Iz tajničkog izveštaja gosp. Ivana Pijuka izlazi da na teritoriju ovog društva ima 76 nastavnika od kojih su 22 braća Rusi. Odziv nastavnika prema društvu je dosta slab. Trebalo bi sprovesti jaču organizaciju a za nastavnike gimnastike postavljati ljude sa što boljim kvalifikacijama. — Iz blagajničkog izveštaja gosp. M. Freliha izlazi da je bilo primanja na ime članarine 562.20 Din, što se skoro sve utrošilo na tiskanice i poštarinu. Ostalo je čistoga 3.75 Din. — Nova

uprava birana je ovako: g. Ant. Brazdil, predsednik; g. Gliša Mirković, potpredsednik; gđa. N. Vučković, tajnica; g. Makso Freljih, blagajnik; — odbornici: gg. Franja Vanjek, Ivan Pijuk; zamenici gg. N. Iševski, B. Spernjak i N. Koutek; revizori gg. A. Tadić i N. Tomašić. — Pao je predlog da se počne u dogovoru sa stručnjacima sokolskim, vojničkim, filološkim i lekarskim raditi na zajedničkoj terminologiji, jer i ako ministarstvo prosvete naređuje da se u školama uči po Tyršovom sistemu, ipak se ne podučava zajednički, već svakojako, a na štetu omladine, što dolazi najviše odatle što nemamo školu za obrazovanje nastavnika gimnastike, već svak podučava kako hoće na svoju ruku. Prilikom inspiciranja srednjih i stručnih škola ne obraća se pažnja telesnom vaspitanju, a to je i nemoguće, jer bi zato morali biti stručni inspektori gimnastike sa višim univerzitetskim obrazovanjem. U pogledu stručne škole i stručnih inspektora pretekle su nas susedne države. A. T.

Osnivanje Saveza društva nastavnika gimnastike u SHS. Prilikom glavne godišnje skupštine JSS sastalo se osam nastavnika gimnastike. Druge kao da to nije interesovalo, u II. beogradskoj gimnaziji, u cilju osnivanja Saveza svih društava nastavnika gimnastike u SHS. — Sastanak je otvorio gosp. Ant. Brazdil i podnio je predlog za čitanje pravila Saveza, koje čita privremeni tajnik g. A. Tadić. Pravila su sa nekim sitnim izmenama primljena, potpisana od prisutne osmoroce delegata kao osnivača i biće podnesena ministarstvu prosvete na odobrenje. Sva će društva biti pismeno zamoljena da pristupe Savezu. Birana je privremena uprava. Predsednik gosp. Ant. Brazdil, zamenici gg. Ivan Bajželj i A. Pihler, tajnica gđa. N. Vučković, blagajnik gosp. M. Freljih, — odbornici gg. A. Tadić, Gl. Mirković i I. Pijuk; zamenici gg. F. Vanjek, I. Tomašević i S. Iševski; za nadzornike gg. D. Bogunović, A. Sauer i B. Spernjak. — Čim budu pravila odobrena nastojeće se što više raditi za što bolje materijalno stanje nastavnika gimnastike. A. T.

IZ INOSTRANIH TELOVEŽBENIH ORGANIZACIJA

Švicarska. Lanjska statistika Švicarskog gimnastičkog Saveza iskazuje prirast od 51 društva sa 5631 članova. — Broj članova vežbača iznosi 32.212, članica vežbačica 8856 i 11.134 naraštaja. —e.

Današnjoj nakladi priložen je cenik češke tvornice glazbenih instrumenata Josip Lidl u Brnu (Čehoslovačka Republika), na koji naše čitaoce upozorujemo. Firma Lidl je najveće češko poduzeće te vrste i izrađuje samo prvorazredne glazbene instrumente, koje izvaža gotovo po celom svetu. Kod nas poznata je imenovana firma u glavnom sa dobavama za naše vojničke i društvene muzike i orkestre.

ŠIRITE SOKOLSKU ŠTAMPU!
